

(Gefirpunkt). Pod letó piko so naredili učeni 32 enako velikih stopnic za mero mraza, kakor gori nad njo 80 za mero gorkote. Pri 32 stopnicah pod zmerzlinam živo srebró zmerzne, in se tedaj ne da več ž njim še večí mraz meriti. Pri 80 stopnicah nad zmerzlinam začne voda vreti; ta pika se imenuje vrelín ali vrelc (Siedepunkt).

Veči mraz je z drugo besedo še mánj gorkote. Če se tedaj reče, gorkomé kaže 6 gradov ali stopnic mraza, je, kakor de bi rekel, de je 6 stopnic mánj gorkote, kakor v vodi, kader zmerzuje.

Očitno je, de človek tudi brez vse mere že s svojim lastnim občutkam med snegam, ki se topí, in med vrelo vodo veliko razločkov gorkote spozná; kér so pa naši občutki večkrat goljufivi in zapeljivi, in se tudi občutleji z besedo vselej ne dajo na tanjko razodeti, je práv, de učeniki resnice išejo, in de imajo za vsako reč, kar se koli da, tanjke in pravične vage in mére. Takó si po gorkoméru tudi v velikih daljnostih lahkó in na tanjko eden drugimu dopovejo, karkoli gorkoto ali merzloto pri sto in sto priložnostih vtíče.

Razun Romirjeviga gorkoméra so tudi Farenhajtovi in Celzijeви v navadi, kateri se med seboj samó v tem razločijo, de je prostormed piko zmerzlina in vrelina v 212 ali v 100 manjših pa med seboj enako velikih stopnic razdeljen. Potem takim je 9 stopnic na Farenhajtovim gorkómeru ravno toliko, ko 4 Romirjevih, ali pa 10 Celzjevih ravno toliko ko 8 Romirjevih. Francozje imajo Celzijevega z 100 stopnicami v rabi, kateri se tedaj tudi stostopniški ali stogradni gorkómér (Centesimal-*scala*) imenuje.

(Dalje sledí.)

## Kakó z mizarskim in tesarskim lesam ravnati, preden se poseka.

(Konec.)

Kjer okoljšine ne pripusté lesá pred posekovanjem gultí, kakor je svetovano bilo, je saj treba na pripravní čas za posekovanje paziti; zakaj ni vsak čas dober za posekovanje, kadar bi si kdo zmislil. Veliko veliko je ležeče na pripravnim času za poderanje lesá.

Terd les za mnoge izdelke, kateri bodo na suhim stali, mesca Grudna, Prosenca in Svičana posekan, poviša rabo, vrednost in terpež leseniga dela, zató kér v poslednji spomladi okoli debla zrašena mladina do tega časa dozorí in se vterdi. Slehern lahko presodi, de je les v zimskih mescih sekan (tode še bolj na stebli oguljen in osušen, ko v lupji) gostejši, težejši in terji, ko pa ob času sočnosti, to je poleti. Pozimi se letine žilice in nitke lesá bolj skupej stisnejo, sok ali mezga se zgostí, ter se takiga lesá gnjilec takó hitro ne prime, tudi se ne razpoka takó pogosto in globoko; iz njega storjeno delo se ne kazí, kér se na stebli oguljen les pri spomladanski toploti polagama razsuší. Vsak les se sicer, kader se suší, bolj ali menj razpoka, zvije in izžlebi, ravno to je rokodelcam velika nadlega in škoda, ktera naj se kar je nar bolj moč odvráča! Pri mehkim lesu, to je pri smerečji, jevševji in borovji oživí sok sploh ob sv. Jurji, nekoliko pozneje na visokih gorah. Koristno je tedaj tak les podérati, napredn se sok po njem gibati začne, to je mesca Sušca in perve dni Malitavna; nikdar pa

ne sekati mehkega lesá, kadar sok tēče; izdelki iz taciga lesá nimajo terpeža, vedno pokajo, se vežijo in kazijo; kmalo se jih gnjilad prime in drobiti se začne les. Veliko lesá se ne seka ob pravim času; zavaljo tega dostikrat rokodelci ne zamorejo popolnoma dobrih izdelkov dajati; dovelj nakupijo ob slabim času nasekaniga lesá, kteriga jim marsikaj clo v nič pride.

Naj tedaj kmetovavci pa tudi tesarji in mizarji dobro prevdarijo, kar smo jim tukej svetovali, in naj se po tem svetu ravnajo — gotovo bo po tem takim slovensko mizarstvo in tesarstvo k večí vrednosti in hvali prišlo.

## Pôzna pa vunder ne zamujēna želja za novo leto.

U ovo doba Slavjani nisu više gluhiniti slepi za ono, što se o njima piše, nego oni čitaju, protresaju, svoga se dārže.  
P. Preradović.

Kér ste za svoj rod geréči slovenski domorodci k novimu letu na oltar Slovenije obilno serčnih željá, med njimi tudi te položili: de bi se v sercih vsih Slovincov zmirej bolj ljubezen do njih naroda vnemala: dajte, de vašim željam vaš prijatelj še svojo željo pridruži. Želim namreč: de bi slavoplašci, zaničevavci in sovražniki našiga naroda za naprej še hujši v svojih pismih Slavjane očitno gerdili, sramotili in zaničevali. „Stoj!“ porečete, „te želje so našim ravno nasproti; Slovenija merzi na nje“. Pa počasi prijatli!

Pred dvema letama se je v Augsburskih občinskih novinah sostavek bral, v katerim se je neki breziménič (anonymus), kadar je bil vsih Slavjanov resnične in zmišljene dušne in telesne slabosti svetu na znanje dal, dokazati prizadeval, de slavjanski narodi, ako se ne ponemčijo, v knjižestvi in v umetnostih nikdar kaj prida skazati imeli ne bojo.

Takšno jalovo modrovanje se je iz gori imenovana sostavka v B. med nekimi gospodi slovenskiga rodú, ki so popred slovenšino le malo obrahtali, speljalo, kteriga konec je bil: de so ti gospodje od tiste dobe se s slovenšino sprijaznili. Lahko, de so ta sostavek Slavjani tudi po drugod v svoj prid obrnili.

Kakor je tedaj pisatelj tistiga sostavka Slovanam z njim več koristil ko škodoval, takó je tudi prvi zvezik štajarskih dogodivšin po gosp. dohtarji Muharji predlanjsko leto v Gradcu na svetlo dan, mnogo mlačnih Slovincov v vredne slovenske domorodce spremenil. Ta zvezik štajarskih dogodivšin nosi na čeli podobo nekiga rimskiga spomenika v Ptujkim mestu. Pred tem spomenikom je narbolj na vid postavljena neka, na palico naslonjena, po šegi sedanjih kmetov na ptujkim polji oblečena oseba, s takó skrivljenim in butastim licam, de se vsak čuditi mora, kako de je gosp. Dr. Muhar med Dolanci na ptujski planjavi, kterih ravna in visoka rast s prijaznim in veliko bistroumnost razodevajočim licam široko sloví, za uzor (Ideal) Slovincov tako pošast najdel, kakoršne bi med vsimi Slovenci nobeden drugi najti ne bil mogel.

To strašilo, ktero gosp. spisatelj v svojih dogodivšinah učenimu svetu za Slovence predstavlja, in pa nekoliko pa njih raztresenih pikočih in zbodljivih opazk, v kterih se je Slovincov spominal, je na Štajarskim v kratkim več Slovincov njihimu rodu povernilo, več ko bi jih vsi slovenski domorodci v desetih letih bili poverniti zamogli.

Domorodci! ali moje želje ne zaslužijo z vašimi združene biti?  
J. Muhodolski.